

Liturgie bij de kerkdienst van 1 juni 2025; 7^e zondag van Pasen - Wezenzondag

Orgelmuziek

Welkom

Stilte

Drempelgebed

(gaan staan)

Intochtslied: NLB 664 Naam van Jezus vers 1 en 2

Bemoediging

oud.l. Onze hulp is in de Naam van de ENE

gem. de Heer van hemel en aarde

oud.l. Eeuwige onze God keer U naar ons toe

gem. en doe ons leven met hart en ziel

(gaan zitten)

Zingen: NLB 664 Naam van Jezus vers 3

Inleiding

Deze zondag, de zondag tussen Hemelvaart en Pinksteren, heet van oudsher Wezenzondag. Waarom dat is, is natuurlijk niet moeilijk te begrijpen. Vorige week hoorden we hier het verhaal van Jezus die in de hemel werd opgenomen, en dus zijn leerlingen alleen achter liet. Maar het is nog geen Pinksteren. De Geest, die de leerlingen zal steunen en sterken, is nog niet over hen gekomen. Als wezen zijn ze achter gebleven.

Het is daarom niet voor niets dat in beide lezingen vandaag woorden van bemoediging en troost klinken. In het boek 1 Samuel lezen we dat “De Heer zijn volk niet in de steek zal laten”. En in het evangelie van Johannes lezen we de belofte dat Jezus zijn leerlingen niet als wezen zal achterlaten. Dat God hen een andere helper, of zoals er staat, een andere pleitbezorger zal geven.

Die hadden ze nodig. Die hebben wij mensen steeds opnieuw hard nodig: Een Helper, Iemand (of Iets misschien) die ons draagt, steunt, de weg wijst.

Of het nu om het volk van Israël gaat uit het Eerste Testament, om de leerlingen van Jezus, om de eerste christenen uit de gemeente van Johannes, of om onszelf vandaag te dag: Nooit lijkt de geschiedenis zomaar vanzelf de goede kant op te gaan. Altijd weer grijpt het kwaad om zich heen. Hoe houden

we dan vast aan de belofte? Aan de weg die ons gewezen wordt? Ik hoop daar straks iets meer over te zeggen.

Maar laten we eerst bidden, om alle nood in deze wereld, om alles wat pijn doet in ons eigen leven. Laten we eerst bidden om Gods ontferming.

Kyriegebed (telkens afgesloten met gezongen Kyrie eleison NLB 301a)

Glorialied: NLB 650 De aarde is vervuld vers 1 - 5

Gebied bij de opening van de Schrift

Liefdevolle God,

Voor wij gaan luisteren naar de woorden uit de Schrift
bidden wij U:

Breng alle andere woorden in ons tot zwijgen,
en laat Uw Woord alleen spreken.

Open onze oren en ons hart,
opdat wij mogen horen
waartoe ons bedoeld hebt,
opdat Uw Geest over ons komt.

Amen.

Eerste lezing: 1 Samuël 12,19 - 24

Ze vroegen Samuel: 'Bid voor ons, uw dienaren, tot de HEER, uw God, dat we niet hoeven te sterven. Want we hebben opnieuw ernstig gezondigd door om een koning te vragen.' 'Ook al hebt u gezondigd,' antwoordde Samuel, 'u hoeft niet bang te zijn zolang u de HEER maar trouw blijft en Hem dient met heel uw hart. Dwaal niet af om achter iets aan te lopen dat niets oplevert en niet bevrijdt, omdat het niets is. Terwille van zijn grote naam zal de HEER zijn volk immers niet in de steek laten, want Hij heeft zelf besloten om u tot zijn volk te maken. En hetzelfde geldt voor mij: ook ik moet niet zondigen tegen de HEER en ik moet zeker niet ophouden voor u te bidden en u het goede en rechte pad te wijzen. Dus: heb ontzag voor de HEER en dien Hem oprecht, met heel uw hart. U hebt immers zelf ervaren welke grootse daden Hij voor u heeft verricht.

Tussenzang: NLB 912 Neem mijn leven

Tweede lezing: Johannes 14; 15 - 21

Als je Mij liefhebt, houd je dan aan mijn geboden. Dan zal Ik de Vader vragen jullie een andere pleitbezorger te geven, die altijd bij je zal zijn: de Geest van de waarheid. De wereld kan Hem niet ontvangen, want ze ziet Hem niet en kent Hem niet. Jullie kennen Hem wel, want Hij blijft bij jullie en zal in jullie zijn. Ik laat jullie niet als wezen achter, Ik kom bij jullie terug. Nog een korte tijd en de wereld zal Mij niet meer zien, maar jullie zullen Mij wel zien, want Ik leef en ook jullie zullen leven. Dan zul je begrijpen dat Ik in mijn Vader ben, dat jullie in Mij zijn en dat Ik in jullie ben. Wie mijn geboden kent en zich eraan houdt, heeft Mij lief. Wie Mij liefheeft zal de liefde van mijn Vader en Mij ontvangen, en Ik zal mij aan hem bekendmaken.'

Zingen: NLB 667 Hij leeft vers 1, 2, 4 en 6

Overweging

"Weet jij hoe oud de verwarmingsketel is", vroeg een doodzieke man aan zijn vrouw. Hij was stervende, hij was de laatste weken al niet meer van bed af geweest en sprak ook weinig meer. Daar had hij de kracht niet meer voor. En dan ineens die vraag: "Weet jij hoe oud de verwarmingsketel is"?

Zijn vrouw was, zo vertelde ze me later, aanvankelijk zelfs een beetje ontstemd: "Dat je daar nu mee bezig bent! Dan is nu toch niet belangrijk!" Tot ze – toch maar – de leeftijd van de ketel had opgezocht en hij reageerde met: "Dan moet je maar een nieuwe kopen". Toen begreep ze het. Hij lag zich zorgen te maken over haar. Over straks, als hij er niet meer zou zijn, als zij alleen achterbleef.

Zoiets is er ook in het evangelie van vandaag aan de hand. Alle woorden die Jezus hier tegen zijn leerlingen zegt, staan in het teken van het naderende afscheid. Het is de laatste avond dat ze samen zijn. De volgende dag zal Jezus gevangen worden genomen en gedood.

Maar het is niet zijn eigen leven waarover Jezus zich in de eerste plaats zorgen maakt, zo blijkt. Hij is veel meer bezig met zijn leerlingen: Hoe zij straks verder moeten zonder hem. Hij troost hen en probeert hen moed in te spreken: "Ik laat jullie niet als wezen achter. En: Ik zal jullie een andere pleitbezorger, een andere helper geven"

Het moet een indrukwekkende avond zijn geweest. Verdrietig natuurlijk, maar ook bemoedigend en troostend. Ook indrukwekkend en onvergetelijk.

Het is iets wat mensen vaker meemaken, zo vlak voor een overlijden.

Diezelfde vrouw over wie ik net sprak, die vertelde me dat het laatste half jaar

dat haar man leefde niet alleen moeilijk was geweest, maar ook rijk en mooi. Dat ze in die maanden zoveel meer naar elkaar waren toegegroeid. "Hij was nooit zo'n prater", zei ze, "maar in de laatste half jaar, kon hij het wel: Zeggen hoeveel hij van me hield, zeggen hoe goed we het samen hebben gehad. Daarom zijn die laatste maanden, hoe zwaar ze ook waren, zeker ook een cadeau voor me geweest."

Het is helaas niet iedereen die afscheid moet nemen gegeven, maar voor Jezus' leerlingen moet die laatste avond ook zo'n cadeau zijn geweest. Een avond om nooit te vergeten. Hoe vaak zullen ze er later nog over verteld hebben aan al die andere volgelingen van Jezus die na hen kwamen. Misschien wel duizenden keren. Om ook hen op hun beurt te troosten en moed in te spreken.

De evangelist Johannes heeft dat ongetwijfeld gedaan aan zijn gemeente; aan de jonge christengemeente die onder zijn leiding stond. Het zijn zijn woorden die we vandaag hebben gehoord.

Want zijn volgelingen – zo'n 50 jaar na Jezus' dood – hadden het zeker zo moeilijk als Jezus' directe leerlingen. Die eerste kerk was een vervolgte kerk, een kerk die leefde in benauwenis en angst. Ze hadden er dan wel voor gekozen om volgeling van Jezus te zijn, maar die weg ging niet over rozen. Er was een groot conflict met de gevestigde Joodse godsdienst. Ze werden uit de gemeenschap gestoten; ze hoorden er niet meer bij. En dat was zo'n beetje de ergste straf die je in die tijd bedenken kon. Als je niet meer bij de gemeenschap hoorde, werd je met de nek aangekeken, uitgespuugd door allen.

Dat is vaker, veel vaker zo in de geschiedenis gebeurd. Vele eeuwen later werd Luther uit de kerk, uit de gemeenschap gestoten, en zijn aanhangers met hem. En denk maar aan wat er alle eeuwen door met de Joden gebeurde. En we zien het helaas ook nog vandaag op dit moment gebeuren. Hoe de Palestijnen in Gaza en de Palestijnse gebieden steeds minder levensruimte en levensmogelijkheden hebben.

En dan in Nederland de vluchtelingen, de asielzoekers; hier in Zaanstad weggestopt op een grote boot op een industrieterrein. De vreemdelingen van wie steeds maar harder en duidelijker gezegd wordt dat ze niet mee mogen doen. Dat ze er niet bij horen.

En wat kleiner wellicht, maar ook dat gaat om uitsluiting: Hoe de meest-armen niet mee kunnen doen aan het gewone sociale leven; de mensen die geen geld hebben voor een buskaartje, of voor een cadeautje voor een verjaardag, of voor het schoolreisje van hun kind.

De uitsluiting is nog steeds aan de orde van de dag.

De leerlingen van Jezus zullen bij tijd en wijle vast en zeker getwijfeld hebben, of het dit allemaal wel waard was. Of het wel de goede keus was die ze hadden gemaakt. Zouden ze er maar niet mee ophouden?

Wat zullen ze het nodig hebben gehad om steeds opnieuw te horen dat ze op de goede weg zaten. Dat hun keuze voor Jezus en voor zijn weg, de juiste was.

En daarom is het – om hen in hun benauwenis- dat Johannes Jezus' woorden opnieuw laat klinken: "Ik laat jullie niet als wezen achter. Ik zal de Vader vragen jullie een andere pleitbezorger te geven: De Geest van de Waarheid."

Ik ben er van overtuigd dat Jezus' woorden ook ons – mensen van vandaag - nog steeds iets te zeggen hebben. Natuurlijk is onze situatie totaal anders dan die van Jezus' leerlingen, of van de eerste christengemeente van Johannes. Totaal anders dan de situatie van de Palestijnen in ieder geval, of van de Joden toen. Wij voelen de dreiging, de hardheid misschien niet direct in ons eigen leven. Maar misschien voelen wij ons zelf er ook wel buiten staan; buiten die gemeenschap van schreeuwers, van boos tegen boos. Buiten de gemeenschap van onbarmhartigheid jegens allen die anders zijn. Buiten de over elkaar heen buitelende woorden over oorlog en wapens.

Ook voor ons is de vraag: Hoe houden wij in deze tijd vast aan onze eigen waarden; aan de waarden die ons geleerd worden in de Schrift? Hoe houden wij vast aan liefde voor de naaste die anders is, gastvrijheid voor de vreemdeling, vrede boven alles? Hoe houden wij het vol onze kop niet in het zand te steken en onze blik naar buiten te blijven richten?

Precies daarom hebben ook wij Jezus' bemoedigende woorden hard nodig: "Ik laat jullie niet als wezen achter. Ik zal jullie een Andere helper gegeven". Met deze woorden vertelt hij ons dat we toch niet hoeven wanhopen, omdat Gods kracht en Jezus kracht in deze wereld nog altijd aan het werk is. Omdat die kracht, Gods Geest, ons steeds de weg zal blijven wijzen. Hij ontkent niet dat er een hoop mis is, maar hij vertelt ons wel dat we de positieve krachten niet mogen vergeten. En dat die krachten ook in ons aan het werk zijn. God laat zijn wereld niet alleen. God wijst ons steeds opnieuw de weg.

De kern van Jezus' leven was altijd de liefde. Hij was er van overtuigd dat het de liefde was van mensen voor elkaar, de zorg van mensen voor elkaar, die onze wereld kon redden. En ik denk dat wij dat, vanuit onze ervaring, kunnen beamen. Waar mensen elkaar goed doen, waar mensen verder kijken dan 'ikke, ikke', daar ziet het leven er anders uit.

Dat is al zo in het heel klein. Als je 's ochtends in de supermarkt wordt afgesnauwd, dan begint je dag heel anders dan als je vriendelijk en zorgvuldig wordt geholpen.

Als ze tegen je schelden in het verkeer dan voel je je anders dan dat iemand je hoffelijk voor laat gaan. En het maakt verschil of iemand geen oor voor je heeft of juist naar je luistert. Het is het verschil tussen duisternis en licht, tussen hoe de wereld niet mag en hoe hij zou moeten zijn.

Als er vriendschap is en liefde en goedheid dan ziet de wereld er heel anders uit. En dat, hoor ik Jezus zeggen, dat is nu het wezen van die andere helper, van de Geest van God: de liefde in en tussen mensen; de zorg van mensen voor elkaar.

En die is er! Die goede geest is er. Hoe somber je ook naar de wereld mag kijken, daar kan je niet om heen. Laten we vooral ook die kant opkijken! Gods Geest, Jezus' geest is, ook na Jezus, nog altijd een levende aanwezigheid in onze wereld. Zij is in mensen om ons heen. In die man die zich op zijn sterfbed nog zorgen maakt over zijn vrouw. In die vader die zijn trots opzij zet en de eerste stap doet naar zijn kinderen. In al die vrijwilligers, hier in de Kogerkerk en overal elders, die om niet anderen helpen. In meer dan 100.000 mensen die de straat op gaan voor Gaza. In diplomaten die oprecht zoeken naar vrede.

Ze is ook in ons, zegt Jezus. Waar wij de liefde leven.

En als we soms denken: “ach, het zijn maar druppels op een gloeiende plaat”, misschien kunnen we dan ook bedenken dat vele druppels een steen uit kunnen hollen.

En daarom durf ik toch te zeggen: Omdat er nog zoveel goedheid is, is er nog volop hoop voor deze wereld.

Amen

Orgelmuziek: Komm', heiliger Geist, Herre Gott

Dietrich Buxtehude

Zingen: NLB 670 Kom Schepper God, vers 1, 3, 5, 6

DIENST VAN GEBEDEN EN GAVEN

Mededelingen

Inzameling van de gaven

Orgelmuziek

Dank- en voorbeden *telkens afgesloten met
gezongen acclamatie 368 f: God van leven en licht*

Gezegend zijt Gij
Eeuwige, lieve God,
dat wij hier in vrijheid en vrede mogen leven,
dat er voedsel is elke dag,
een dak boven ons hoofd
mensen om ons heen.
Gezegend zijt Gij om al het goede dat ons gedaan wordt
en wij bidden U

Voor allen – zovelen-
die dat niet hebben.
Voor allen die in deze wereld
honger lijden,
en die elke morgen weer
niet weten hoe zij hun kinderen te eten moeten geven.
Voor allen die op de vlucht geslagen zijn,
geen plek, geen thuis,
hun toekomst onzeker.
Voor allen die geen vrijheid, geen veiligheid kennen,
die leven in angst en onzekerheid..
Kom toch met uw Geest o God,
in onze wereld.
Opdat wij beseffen dat het zo niet hoort te zijn.
Daarom bidden wij....

Wij bidden voor allen die
zich niet meer veilig voelen
in ons eigen land,
vanwege alle verharding
jegens hen die anders zijn,
qua kleur of afkomst,
of gender
of wat al niet.
Dat we een weg vinden
uit de verharding.
Wek onze zachtheid weer.
Daarom bidden wij....

Wij bidden U voor allen
die in deze wereld
voor moeilijke keuzes zijn gesteld;
voor artsen
die soms moeten beslissen over leven of dood,
voor politici die besluiten nemen
voor de toekomst van hun land,
voor wereldleiders en kerkleiders
in wiens handen het welzijn van uw mensen ligt.
Dat zij zich laten leiden
door Uw Geest die liefde is.
Daarom bidden wij....

Wij bidden U voor onszelf.
Dat wij oog hebben voor Uw goede Geest
die in ons leven en in deze wereld
nog altijd aan het werk is.
Dat wij dankbaar zijn
voor alle kleine en grote zegeningen
op onze levensweg.
Daarom bidden wij....

Wij bidden U voor deze gemeenschap van de Kogerkerk.
Dat zij elkaar mogen bemoedigen en sterken,
dat zij er zijn voor elkaar
in vreugde en verdriet.
Wij bidden U voor de zieken,
dat zij kracht vinden en troost.
En voor wie een geliefd mens
is verloren aan de dood:
Om warmende handen en troostende schouders.
Om Uw nabijheid in mensen.

En in de stilte van ons hart bidden wij,
voor wat geen ander voor ons zeggen kan.
(Stilte)
Daarom bidden wij.....

Voor alles wat leeft in ons hart bidden wij U samen met de woorden die Jezus
ons zelf heeft geleerd:

Onze Vader

Onze Vader die in de hemelen zijt,
Uw naam worde geheiligd,
Uw Koninkrijk kome,
gelijk in de hemel alzo ook op aarde.
Geef ons heden ons dagelijks brood
en vergeef ons onze schulden,
gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren
en leid ons niet in verzoeking
maar verlos ons van den boze.
Want van U is het Koninkrijk
en de kracht en de heerlijkheid
in eeuwigheid Amen

Slotlied: NLB 841 Wat zijn de goede vruchten vers 1, 2 en 4

Wegzending en zegen

Dat onze God, die liefde is, ons mag zegenen met de kracht om te leven naar zijn wil. Dat Hij ons zegent met zijn Geest die liefde is. Opdat wij liefde mogen ontvangen en doen.

De Levende zegene en behoede u,
De Levende doe zijn Aangezicht over u lichten
en zij u genadig.
De Levende verheffe haar aangezicht over u,
en geve u vrede.
Amen.

Orgelspel: Plein Jeu - Nicholas Clerambault